

Sygn. akt I ACa 437/12

Sygn. akt I ACa 437/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA – Lidia Sularzycka

Sędzia SA – Edyta Jefimko /spr./

Sędzia SO del. – Joanna Zaporowska

Protokolant – st. sekr. sąd. Katarzyna Foltak

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2012 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa K. Ł.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 20 stycznia 2012 r. sygn. akt I C 651/11

1. oddala obie apelacje,

2. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.

I ACa 437/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 20 stycznia 2012 r. wydanym w sprawie z powództwa K. Ł. skierowanego przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. o zapłatę -Sąd Okręgowy w Warszawie:

I.zasądził od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz K. Ł. tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę kwotę 150.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 stycznia 2012 r. do dnia zapłaty;

II.oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

III.zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.386 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV.nakazał pobrać od (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 6.752,50 zł tytułem nieuiszczonego wpisu sądowego w części przypadającej na pozwanego;

V.odstąpił od obciążenia powódki kosztami sądowymi.

Powyższy wyrok Sąd Okręgowy wydał na podstawie następujących ustaleń faktycznych i wniosków.

W dniu 15 lipca 1999 r. w miejscowości W. koło K. doszło do wypadku drogowego, w wyniku którego śmierć poniosła rodzina powódki: matka J. Ł., ojciec I. Ł. oraz jej siostry A. i P. Ł.. Do wypadku doszło na skutek najechania przez I. Ł., kierującego samochodem osobowym marki W. o numerze rejestracyjnym (...) F bezpośrednio pod nadjeżdżający z kierunku przeciwnego samochód marki (...) o numerze rejestracyjnym (...) z naczepą. I. Ł. doprowadził do zderzenia w/w pojazdów zaś kierujący samochodem marki S. nie miał możliwości uniknięcia zderzenia. W chwili zdarzenia pojazd marki W. o numerze rejestracyjnym (...) F objęty był w pozwanym (...) S.A. z siedzibą w W. ochroną ubezpieczeniową w ramach obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Postanowieniem z dnia 28 września 1999 r. sygn. akt 3 Ds. 1373/99 umorzono zostało dochodzenie w sprawie w/w wypadku drogowego, zakwalifikowanego jako czyn z art. 177 §2 k.k. z powodu śmierci sprawcy wypadku. Przed wypadkiem powódka mieszkała razem z matką, ojcem i siostrami w domu w L.. Stanowili bardzo zżytą i kochającą się rodzinę. Jedynie ojciec zarabiał na utrzymanie rodziny, a matka opiekowała się dziećmi. Pomiedzy powódką a jej matką i siostrami istniała szczególnie silna więź rodzinna. K. Ł. w chwili śmierci bliskich miała jedynie 11 lat. Zamieszkała z rodziną zastępczą - swoimi krewnymi - G. C., siostrą zmarłego ojca i jej mężem M. C.. Po śmierci najbliższych na utrzymanie powódki nie było przeznaczanych mniej pieniędzy niż za ich życia. Chociaż rodzina zastępcza dbała o powódkę, materialnie jej nie brakowało, to K. Ł. odczuwała brak bardzo bliskiej więzi z krewnymi. Nie udało się jej do chwili obecnej nawiązać takiej relacji, jaką miała z matką i siostrami. Obecny stan psychiczny powódki wskazuje na reakcję na bardzo silny stres spowodowany tragiczną śmiercią najbliższej rodziny, która była czynnikiem silnie urazowym i odcisnęła ślad na jej psychice. K. Ł. w miarę własnych możliwości adaptacyjnych radzi sobie z wywiązywaniem się z ról społecznych, ale niewyrażone przeżycia związane z wypadkiem wywierają wpływ na jej życie, co przejawia się w trudnościach emocjonalnych oraz blokadzie potrzeb psychicznych (poprzez dystans w relacjach międzyludzkich, brak pewności siebie, pesymistyczne nastawienie do przyszłości, nikłą wiarę we własne możliwości). K. Ł. aktualnie studiuje na (...) kierunku rehabilitację, pozostaje na utrzymaniu rodziców zastępczych oraz otrzymuje rentę rodzinną. Ponadto pozwany wypłaca jej rentę alimentacyjną w wysokości po 200 zł miesięcznie. Łącznie powódka otrzymuje rentę około 1300 zł. Otrzymała od pozwanego odszkodowanie w wysokości 45.000 zł w związku ze znacznym pogorszeniem sytuacji życiowej. Pozwany nie kwestionował swojej odpowiedzialności za zaistniałe zdarzenie i szkody z niego wynikłe, ale zasadność roszczenia w zakresie odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej powódki podnosząc, iż już wypłacił stosowne odszkodowanie w kwocie 45.000 zł.

Dokonując ustaleń faktycznych w zakresie spornym, Sąd Okręgowy oparł się na dowodach osobowych w postaci zeznań świadków G. C., M. C., M. B., M. W., H. K. i powódki K. Ł., które uznał za wiarygodne w całości. Również jako wiarygodne ocenione zostały dowody z dokumentów. Sąd podzielił w całości wnioski zawarte w opinii biegłej sądowej M. K. z zakresu psychologii.

Ojciec powódki I. Ł., będąc samoistnym posiadaczem pojazdu, wyrządził szkodę swojej córce K. przez ruch kierowanego przez niego samochodu marki W. o numerze rejestracyjnym (...) F. Powstanie na podstawie art. 436 § 1 k.c. odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierowcy pojazdu za szkodę wyrządzoną ruchem pojazdu innym podmiotom pociąga za sobą obowiązek wypłaty przez zakład ubezpieczeń świadczeń z tytułu ubezpieczenia OC w granicach odpowiedzialności posiadacza lub kierowcy pojazdu mechanicznego.

Powódka w pozwie zgłosiła na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. roszczenie o zadośćuczynienie za naruszenie jej dóbr osobistych w postaci zerwania więzi emocjonalnych łączących ją ze zmarłą matką i siostrami. Sąd Okręgowy podzielił dominujący w judykaturze pogląd, iż najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. Zawarty w art. 23 k.c. katalog dóbr osobistych jest katalogiem otwartym, a spowodowanie śmierci bliskiej osoby, jest dobrem osobistym podlegającym ochronie prawnej. Śmierć matki i sióstr dla K. Ł. była trudnym i bolesnym przeżyciem, które odbiło się na jej stanie psychicznym. Powódka nie może także liczyć na pomoc matki i sióstr w utrzymaniu i życiu codziennym, jak również ich

psychiczne wsparcie . Mając te okoliczności na uwadze, Sąd uznał, iż roszczenie powódki o zapłatę zadośćuczynienia , jest uzasadnione w zakresie żądanej przez nią kwoty 150.000 zł.

Natomiast żądanie zasądzenia odszkodowania na podstawie art.446§3 k.c. za pogorszenie sytuacji życiowej w wysokości 55.000 zł jako niezasadne podlegało oddaleniu. Art. 446 § 3 k.c. stanowi , iż Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie , jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Określając wysokość odszkodowania przyznanego najbliższym członkom rodziny osoby zmarłej z powodu wypadku zawnionego przez inną osobę , jeżeli wskutek śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej , należy wziąć pod uwagę różnicę między stanem , w jakim znaleźli się członkowie rodziny zmarłego po jego śmierci , a ich przewidywanym stanem materialnym , gdyby zmarły żył. Nie uwzględnia się natomiast cierpień i krzywdy moralnej bliskich zmarłego. Powódka reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika nie wykazała , aby jej sytuacja życiowa uległa pogorszeniu w większym zakresie niż wartość odszkodowania wypłaconego jej przez pozwanego w kwocie 45.000 zł.Jak wynika z zeznań świadków (w szczególności świadka G. C.) w chwili wypadku pięćosobową rodzinę utrzymywał jedynie ojciec .Po śmierci najbliższych na utrzymanie K. Ł. nie było przeznaczanych mniej pieniędzy niż za życia jej rodziców.

Apelacje od powyższego wyroku wniosły obie strony.

Pozwany zaskarżył wyrok w części uwzględniającej powództwo oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu (pkt I, II , IV i V wyroku) na podstawie następujących zarzutów :

1. naruszenia art. 23 k.c. i 24 k.c. w związku z art. 448 k.c. przez błędną ich wykładnię i zastosowanie, w szczególności na skutek przyjęcia, iż dolegliwości wynikające ze śmierci członka rodziny stanowią dobro osobiste, którego naruszenie przed 3 sierpnia 2008 r., skutkuje możliwością zasądzenia zadośćuczynienia za doznaną krzywdę,
2. naruszenia art. 448 k.c. przez błędną jego wykładnię i zastosowanie, w szczególności przez rażące zawyżenia kwoty przyznanego zadośćuczynienia.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powódki na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania w obu instancjach, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Powódka zaskarżyła wyrok w części oddalającej powództwo (pkt II)w zakresie żądania zasądzenia kwoty 55.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 15.000 zł od dnia 26 listopada 2006 r. do dnia zapłaty, od kwoty

40.000 zł od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej oraz w zakresie żądania zasądzenia odsetek ustawowych od zadośćuczynienia w wysokości 150.000 zł za okres od dnia doręczenia pisma procesowego z dnia 14 czerwca 2011 r. do dnia 20 stycznia 2012 r.

Apelacja została oparta na następujących zarzutach :

1.naruszenia art. 446 § 3 k.c. poprzez błędną jego wykładnię wyrażającą się w uznaniu, iż znaczne pogorszenie sytuacji życiowej powódki może wyrażać się wyłącznie utratą materialnego i finansowego wsparcia ze strony najbliższych osób, przy jednoczesnym całkowitym pominięciu skutków jakie wystąpiły u poszkodowanej w sferze psychicznej i emocjonalnej, co wprost przekłada się na jej pozycję na rynku pracy, przekłada się na jej życie zawodowe i dochody jakie może osiągać w przyszłości.

2.naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 446 § 3 k.c. poprzez przyjęcie, iż treść opinii biegłego psychologa nie pozwala na stwierdzenie, iż zdarzenie szkodzące doprowadziło do znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej powódki,

3. naruszenia art. 481 § 1 kc w zw. z art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124 , poz.1152 z późn.zm.) polegające na zasądzeniu odsetek od kwoty zadośćuczynienia dopiero od daty wyrokowania.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżący wniósł o:

1.zmianę pkt I. zaskarżonego wyroku poprzez określenie początku biegu odsetek za opóźnienie od daty doręczenia pełnomocnikowi pozwanego pisma procesowego z dnia 14 czerwca 2011 r.;

2.zmianę punktu II wyroku poprzez zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki tytułem odszkodowania kwoty 55.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 15.000 zł od dnia 26 listopada 2006 roku do dnia zapłaty, a od kwoty 40.000 zł od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty;

3.zmianę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed sądem pierwszej instancji i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki pełnych kosztów postępowania według norm przepisanych,

4.zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych,

ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi

Okręgowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach procesu za drugą instancję.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje obu stron nie są zasadne.

Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy w wyniku oceny dowodów nie naruszającej kryteriów z art. 233§ 1 k.p.c., są prawidłowe . Sąd Apelacyjny podziela je w całości i uznaje za własne. Niezasadny okazał się zarzut nieprawidłowej oceny dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu psychologii - M. K.. Dowód z opinii biegłego , jak podkreśla się w orzecznictwie, podlega ocenie sądu z zastosowaniem art. 233 § 1 k.p.c. według właściwych dla przedmiotu opinii kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001/4/64 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2002 r., V CKN 1354/00, LEX nr 77046 , z dnia 8 września 1964 r., II PR 457/64, OSNC 1965/3/53 i z dnia 3 listopada 1976 r., IV CR 481/76, OSNC 1977/5-6/102). Sąd Okręgowy nie naruszył powyższych kryteriów w całości dzieląc wnioski opinii biegłego i prawidłowo ustalając na podstawie tego dowodu, iż obecny stan psychiczny powódki wskazuje na reakcję na bardzo silny stres spowodowany tragiczną śmiercią najbliższej rodziny, którego skutki nadal wywierają wpływ na jej życie , co przejawia się w trudnościach emocjonalnych oraz blokadzie potrzeb psychicznych .

Sąd Okręgowy, wydając zaskarżony wyrok , nie naruszył także wbrew zarzutom powódki art. 446 § 3 k.c. Roszczenie o odszkodowanie z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny zmarłego było przedmiotem regulacji art. 446 § 3 k.c. od początku obowiązywania kodeksu cywilnego. W judykaturze i doktrynie ukształtowało się stanowisko, że chociaż należy przy zasądzaniu tego odszkodowania uwzględniać całokształt okoliczności wpływających na sytuację życiową najbliższych zmarłego, to jednak kompensata ta ma służyć naprawieniu szkody majątkowej (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 października 1970 r., III PZP 22/70, OSN 1971/7-8/120; A. Cisek (w:) E. Gniewek, Komentarz, 2008, art. 446, nb 10; W. Czachórski (w:) System prawa cywilnego, t. III, cz. 1, s. 678; Z. Radwański, A. Olejniczak, Zobowiązania, 2008, nb 655; M. Safjan (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2005, art. 446, nb 13-16; odmiennie Z. Masłowski (w:) Komentarz, t. II, 1972, s. 1120 i n.). Sam ból, poczucie osamotnienia, krzywdy i zawiedzionych nadziei po śmierci osoby bliskiej nie stanowią podstawy do żądania odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c., ale jeśli te negatywne

emocje wywołały osłabienie aktywności życiowej i motywacji do przezwyciężania trudności dnia codziennego, to - nawet bez szczegółowego dociekania konkretnych zdarzeń lub stopnia ich prawdopodobieństwa - można na zasadzie domniemań faktycznych (art. 231 k.p.c.) przyjąć, że pogorszyły one dotychczasową sytuację życiową osoby z najbliższego kręgu rodziny zmarłego. Użyty w art. 446 § 3 k.c. zwrot "znaczne pogorszenie sytuacji życiowej" należy więc odczytywać nie tylko w materialnym aspekcie zmienionej sytuacji bliskiego członka rodziny zmarłego, ale w szerszym kontekście, uwzględniającym przesłanki pozaekonomiczne określające tę sytuację (np. utratę oczekiwania przez osobę poszkodowaną na pomoc i wsparcie członka rodziny, których mogła ona zasadnie spodziewać się w chwilach wymagających takich zachowań, zwłaszcza w razie choroby) (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2010 r., I PK 88/10, OSNP 2012/3-4/37 i powołane w jego uzasadnieniu orzecznictwo).

Podkreślić należy, iż główną przyczyną oddalenia powództwa w zakresie roszczenia o zasądzenie na podstawie art. 446 § 3 k.c. odszkodowania w wysokości 55.000 zł był przede wszystkim brak wykazania, aby skutki znacznego pogorszenia sytuacji życiowej K. Ł. na skutek śmierci jej matki i sióstr nie zostały już zrekomensowane poprzez wypłatę na jej rzecz przez pozwanego odszkodowania w wysokości 45.000 zł. W ocenie Sądu Apelacyjnego skarżąca nie wykazała, by przyznana przez pozwanego kwota była niestosowna w rozumieniu przesłanek z art. 446 § 3 k.c.. Rolą sądu w ewentualnym procesie przeciwko ubezpieczycielowi może być jedynie kontrola prawidłowości ustalenia przez niego wysokości należnego uprawnionemu odszkodowania (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 10 stycznia 2000 r., III CKN 1105/98, OSNC 2000/7-8/134, z dnia 19 września 2002 r., V CKN 1134/2000, Lex nr 57224 i z dnia 15 lipca 2004 r., V CK 640/03, 194105). W okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie ma podstaw do stwierdzenia, że odszkodowania nie zostało ustalone w prawidłowy sposób.

Niezasadne są zarzuty apelacji pozwanego, iż Sąd Okręgowy naruszył art. 23 k.c. i 24 k.c. w związku z art. 448 k.c. w wyniku uznania, iż krzywda wynikająca ze śmierci członka rodziny stanowi dobro osobiste, którego naruszenie przed dniem 3 sierpnia 2008 r., skutkuje możliwością zasądzenia zadośćuczynienia. W aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego została przyjęta (podzielana w pełni przez Sąd Apelacyjny) koncepcja, iż najbliższym członkom rodziny zmarłego nie przysługuje roszczenie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 446 § 4 k.c., gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu przed dniem 3 sierpnia 2008 r., mogą oni natomiast domagać się zasądzenia zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Dobrami osobistymi są pewne wartości niematerialne łączące się ściśle z jednostką ludzką a niekiedy z osobą prawną, a więc powstają i wygasają z podmiotem podlegającym ochronie i nie mogą przechodzić na inne osoby. Przyjmowana jako dobro osobiste ochrona czci osoby zmarłej nie polega na przejściu prawa do czci przysługującego zmarłemu, lecz jest własnym prawem najbliższych członków rodziny zmarłego. Podobnie więź między rodzicami a dzieckiem, czy członkami rodziny jest wartością niematerialną "własną" tych osób, a skoro ona w utrwalonym już orzecznictwie uznana została jako ich dobro osobiste podlegające ochronie prawa cywilnego, to jednym ze środków tej ochrony jest norma wynikająca z art. 448 k.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2011 r., II CSK 537/10, Lex nr 846563, z dnia 11 maja 2011 r., II CSK 621/10 niepublik, z dnia 2 grudnia 2009 r., I CSK 149/09, Lex nr 607232, z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, OSNC-ZD 2010/3/91z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10, Lex nr 785681 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, BSN 2010, nr 10 s. 11.) Przesłanką tej odpowiedzialności jest nie tylko bezprawne, ale i zawinione działanie sprawcy naruszenia dobra osobistego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2002 r., V CKN 1581/00, OSNC 2004/4/53). W rozstrzyganej sprawie spełnienie tej przesłanki nie może budzić wątpliwości, skoro postępowanie karne dotyczące wypadku drogowego, w wyniku którego śmierć poniosły matka i siostry powódki zostało umorzone z powodu śmierci sprawcy przestępstwa. Za oczywiście niezasadny należy uznać również zarzut przyznania przez Sąd Okręgowy zadośćuczynienia w wysokości rażąco wysokiej, tj. w kwocie 150.000 zł. Cecha odpowiedniości zadośćuczynienia jest wynikiem oceny dokonywanej przez Sąd meriti i dopiero wykazanie, że przyznane świadczenie jest rażąco wysokie mogłoby prowadzić do jego zmiany, a tego strona pozwana nie uczyniła. Podkreślić należy, iż naprawieniu podlegała krzywda doznana przez dziecko (w chwili śmierci najbliższych powódka miała tylko 11 lat), wiązała się ona ze stratą trzech osób, tj. matki i dwóch sióstr, a mimo upływu wielu lat nadal jest silnie przez poszkodowaną odczuwana.

Sąd Apelacyjny nie podzielił także zarzutów apelacji powódki, dotyczących rozstrzygnięcia o roszczeniu zasądzenia odsetek od przyznanego zadośćuczynienia za okres poprzedzający wydanie wyroku. Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 18 lutego 2011 r., I CSK 243/10, Lex nr 848109, że wymagalność roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę, a tym samym i początkowy termin naliczania odsetek za opóźnienie w zapłacie należnego zadośćuczynienia, może się różnie kształtować w zależności od okoliczności sprawy. Terminem, od którego należą się odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia za krzywdę, może być więc, w zależności od okoliczności sprawy, zarówno dzień poprzedzający wyrokowanie o zadośćuczynieniu, jak i dzień tego wyrokowania. Skoro Sąd Okręgowy ustalił, iż że zadośćuczynienie w rozmiarze odpowiadającym sumie dochodzonej przez powódkę należy się dopiero od dnia wyrokowania, odsetki od zasądzonych w takim przypadku zadośćuczynienia przysługują dopiero od dnia wyrokowania. Ratio legis art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, podobnie jak i art. 817 k.c., opiera się na uprawnieniu do wstrzymania wypłaty odszkodowania w sytuacjach wyjątkowych, gdy istnieją niejasności odnoszące się do samej odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości szkody (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2011 r., V CSK 38/11, Lex nr 1129170). W okolicznościach rozpoznawanej sprawy zaistniały takie okoliczności. Było to związane z utrudnieniami w przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego, dotyczącego zdarzenia z 1999 r., w sytuacji zgłoszenia zarówno roszczenia o zadośćuczynienie na podstawie art. 448 k.c. (i to dopiero w toku procesu) oraz równocześnie roszczenia o odszkodowanie z art. 446§ 3 k.c., pomimo wypłacenia już z tego tytułu w postępowaniu likwidacyjnym kwoty 45.000 zł. Okoliczności te potwierdzają, że istniały niejasności, dotyczące wysokości świadczenia.

Uznając apelacje powódki i pozwanego za bezzasadne, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o ich oddaleniu. Rozstrzygnięcie o kosztach procesu za II instancję zapadło w oparciu o art. 100 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 108§ 1 k.p.c.